

LADICKÉ VŘESOVISKÁ

Mozaika vresovísk a kyslomilných dubín na Malom Lysci, v pozadí Gýmeš

Ladické vresoviská

Kde sa vyskytujú

Pre vresoviská je Tribeč veľmi charakteristickým pohorím. V jeho okrajovej časti sa nachádza viacero výraznejších skalnatých vrcholov, tzv. kremencových hôrok. Aj obec Ladice sa nachádza v takejto okrajovej polohe. Vresoviská sa tu vyskytujú napr. na hrebeni Malého Lysca v mozaike s kyslomilnými dubinami, tieto miesta však nie sú prístupné turistickým chodníkom. Vhodnejšou trasou pre návštevu vresovísk je napr. zeleno značený chodník z obce Ladice na hrad Gýmeš. Trasa na začiatku prechádza okrajom viníc a za nimi sa vnára do dubového lesa. Tesne pred okrajom lesa odbočuje poľná cesta vpravo východným smerom. Po niekoľkých desiatkach metrov vyústi na skalnatý kremencový hrebienok s kótou vo výške 304 m n.m. porastený vresoviskami. Je z neho pekný výhľad na okolie, obec Ladice, susednú obec Kostolany pod Tribečom a celú Kostoliansku kotlinu lemovanú horskými dominantami – Veľkým a Malým Lyscom. Pozor stojíte na okraji strmých skalných zrázov opusteného kremencového kameňolomu. Lom vytvára výrazný krajinný prvok, ktorý časom nadobudol prírodný charakter

Kremencový lom, opustený už niekoľko desiatok rokov. Vresoviská sa rozšírili aj na jeho dne.

Vres obyčajný

Pavinec horský

Vstavač obyčajný

a pripomína prirodzené skalné útvary. Aj na jeho dne a blízkom okolí sa vyskytujú vresoviská a bývalé ovocné sady a pasienky.

Okrem Tribeča sa vresoviská vyskytujú v menšom množstve aj v Považskom Inovci, Malých a Bielych Karpatoch aj v iných pohoriach (Kysuce, Orava, Slovenské Rudohorie, Východné Karpaty). Vyskytujú sa tiež na kyslých pieskoch Záhorskej nížiny. Samostatný biotop tvoria vresoviská v subalpínskom a alpínskom stupni vysokých hôr, napr. na hrebeni Nízkyh Tatier.

Pôda a rastliny vresovísk

Kremencové hôrky Tribeča sú budované kyslými, kremencovými horninami. Tie obsahujú minimálne množstvo vápnika a iných živín. Pôda je plytká a vysychavá, s nedostatkom humusu, skaly často vyčnievajú nad úroveň pôdy, alebo vytvárajú priam skalné útvary. Pre vegetáciu zostávajú už len pukliny a štrbiny skál s minimálnym množstvom pôdy. Takéto podmienky sú pre vegetáciu nepriaznivé a extrémne. To však vyhovuje vresu obyčajnému (*Calluna vulgaris*). Vres je kríčkovitá rastlina, ktorej vedecké meno vzniklo z gréckeho slova kallynó (zametám), pretože kedysi sa z neho robili metličky. Vres je medonosnou rastli-

nou, hoci med z neho nie je najkvalitnejší. Je liečivý a používa sa ako diuretikum, má potopudný, sedatívny i protizápalový účinok. Kvitne až koncom leta a keďže je v biotope vresovísk prevládajúci, vytvára nápadný ružový aspekt. Vidieť vresoviská v aspekte je naozaj zaujímavým zážitkom. Vresoviská patria k druhovo chudobným porastom. Z nemnohých ďalších rastlín, ktoré znášajú tieto extrémne podmienky, je to najmä tráva - metlica krivoľaká (*Avenella flexuosa*). Rastie všade, kde je kyslá a plytká pôda a to bez ohľadu na nadmorskú výšku. Nájdeme ju na nížine, rovnako aj v alpínskom stupni vysokých hôr. Spolu s vresom vy-

Kručinka chlpatá

Krušina jelšová

a nastáva problém so zarastaním. Rozširujú sa náletové dreviny ako ruže šíповé, hlohy, trnky a znehodnocujú tento zaujímavý biotop. Pre zachovanie vresovísk je nutná starostlivosť človeka. Odstránením náletových drevín je šanca udržať biotop vresovísk v optimálnom stave.

Pre výnimočnosť tohto biotopu boli vresoviská zaradené medzi chránené biotopy v kategórii európsky významné biotopy so spoločenskou hodnotou 15,93 €/m².

Text a foto: Mgr. Jaroslav Košťál, PhD.

Grafické spracovanie: End, s.r.o.

Náklad:

Vydal: © Obec Ladice s finančným príspevkom VÚC Nitra 2017

NITRIANSKY
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

tvára mozaiku kričkovito-trávnatých porastov. Vresoviská spestrujú ešte aj ďalšie kyslomilné rastliny, napr. pavinec horský (*Jasione montana*), alebo kručinka chlpatá (*Genista pilosa*), smolnička obyčajná (*Steris viscaria*), chlpaňa hájna (*Luzula luzuloides*), štiavička obyčajná (*Acetosella vulgaris*). Vyskytujú sa tu niektoré zriedkavejšie druhy rastlín, z orchideí napr. vstavač obyčajný (*Orchis morio*).

Vysokú pokryvnosť majú machy, napr. ploník chĺpkatý (*Polytrichum piliferum*), z lišajníkov rôzne druhy dutohlávk (*Cladonia*) s kričkovitou stielkou, napr. dutohlávka vidlicovitá (*Cladonia furcata*).

História a súčasnosť vresovísk

Vresoviská sa považujú za pôvodné na skalných alebo piesočnatých stanovištiach. Rozšírili sa však aj ako náhradná vegetácia po dubových lesoch, ktorú ovplyvnila lesná pastva menej náročných domácich zvierat - oviec a kôz. V minulosti známe bolo tiež hrbanie steliva, čím sa ešte viac ochudobňovala pôda o živiny. Les sa presvetlil a postupne tak vznikli chudobné pastviny - vresoviská. Historický vplyv na šírenie vresovísk mali pravdepodobne aj požiare, po ktorých sa porasty vresu zregenerovali a rozšírili. V súčasnosti sa na vresoviskách nepasie

Opustený lom s vresoviskami sa nachádza na hornom konci Ladice